

3836437 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : โภชนาวิทยา ; วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)

ศัพท์สำคัญ : คุณภาพอาหารทางจุลชีววิทยา / อาหารหาบเร่แผงลอย

จูริย์พร สว่างจิตร : คุณภาพทางจุลชีววิทยาของอาหารหาบเร่แผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร
(THE MICROBIOLOGICAL QUALITY OF VENDOR STREET FOOD IN BANGKOK) คณะ
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : วิชัย จุฬาโรจน์มนตรี M.P.H., อรษา สุตเธียรกุล Ph.D., วงเดือน
ปิ่นดี Dr.P.H. 109 หน้า. ISBN 974-589-729-9

การศึกษาคุณภาพอาหารทางด้านจุลชีววิทยาได้ทำการศึกษาในอาหารปรุงสำเร็จพร้อมบริโภค
5 ประเภท ได้แก่อาหารจานเดียว แกงเผ็ด ผัด ยำ และขนมหวาน ประเภทละ 28 ตัวอย่าง จำนวน
ทั้งหมด 140 ตัวอย่าง ที่จำหน่ายในหาบเร่แผงลอย กรุงเทพมหานคร ในช่วงเดือนมิถุนายน - ตุลาคม
พ.ศ. 2540 มีการเก็บข้อมูลสถานะสุขาภิบาลโดยการสังเกต และตรวจหาปริมาณเชื้อ total plate
count (TPC), Coliforms และ *Escherichia coli* รวมถึงการตรวจหาเชื้อก่อโรคทางเดินอาหารบางตัว
ได้แก่ *Staphylococcus aureus*, *Bacillus cereus*, *Salmonella*, *Shigella* spp. และ *Vibrio* spp.

ผลการศึกษาพบอาหารมีการปนเปื้อนเชื้อเกินมาตรฐาน 96 ตัวอย่างใน 140 ตัวอย่าง หรือร้อยละ 68.6 พบ TPC, Coliforms และ *E. coli* ร้อยละ 60.4, 89.6 และ 21.9 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบ
S. aureus, *B. cereus* และ *V. parahaemolyticus* ร้อยละ 12.5, 25.0 และ 1.0 ตามลำดับ ไม่พบ
Salmonella, *Shigella* และ *V. cholerae* O1 จำนวนตัวอย่างอาหารที่ตรวจพบมีการปนเปื้อนเชื้อใน
ปริมาณที่เกินมาตรฐานมากที่สุด คืออาหารประเภทยำ รองลงมาคือขนมหวาน อาหารจานเดียว ผัด
และแกงเผ็ด ร้อยละ 85.7, 82.1, 71.4, 67.9 และ 35.7 ตามลำดับ และจำนวนตัวอย่างอาหารที่ไม่ได้
มาตรฐานมีความสัมพันธ์กับอาหารแต่ละประเภทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.0001$) และพบค่า
เฉลี่ยเรขาคณิตของปริมาณ TPC ในอาหารประเภทยำ อาหารจานเดียว ขนมหวาน และผัด มีมากกว่า
ในแกงเผ็ด และอาหารประเภทยำมีค่าเฉลี่ยเรขาคณิตของปริมาณ TPC มากกว่าอาหารประเภทผัด
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.0001$) สำหรับค่าเฉลี่ยเรขาคณิตของปริมาณ Coliforms ในอาหาร
จานเดียวมีมากกว่าอาหารประเภทขนมหวาน ผัด และแกงเผ็ด และอาหารประเภทยำมีค่าเฉลี่ย
เรขาคณิตของปริมาณ Coliforms มากกว่าแกงเผ็ดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.0001$) นอกจากนี้
พบอาหารที่ไม่ได้อุ่นมีค่าเฉลี่ยเรขาคณิตของ TPC มากกว่าอาหารที่อุ่นแล้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p < 0.0001$)